UKRAINIAN LABOR NEWS.
Published semi-weekly by
The Ukrainian Labor News Ass'n
cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.
Subscription $4.00 a year.
Telephone: St. John 1465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"
часопись для робочого люду — виходить два рази на тиждень: в середу і суботу.
Видає Видавниче Стоваришене "Українських Робітничих Вістий".
ПЕРЕДПЛАТА $4.00 НА РІК.
Редакція за оголошеня не відповідає.
Рукописий не звертаєть ся.
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
cor. Pritchard & McGregor Sts.
Winnipeg, Man.

ПОГАСЛА ЄЩЕ ОДНА "ЗВІЗДА".

Всего лише пару місяців тому назад (коли федеративна совітська армія потерпіла хвилеву нездачу під Варшавою і в Галичині), здавалось, що злука польської білої ґвардії з вранґлівськими бандами річ можлива. Але се тільки так здавалось. Не дивлячись на всі зусиля армій "товариша" Пілсудського, польським панам прийшлось подумати про перемире. І про перемире треба було думати тому, що в розбитім запілю польських білоґвардійців заворушились зелізнодорожні і инші робітники. І не дивлячись на свої "побіди", не дивлячись на заяви польських панів, що "польський уряд не визнає радянського уряду Раковського за український уряд, а вважає його за окупанта і узурпатора", і не дивлячись на те, що польські "жубри" збирались "ревіндикувати" всю правобережну Україну, не дивлячись на всю ту бундючість зарозумілих панів, — їм все таки прийшлось поїхати до Риґи для заключеня перемиря з федеративними Совітськими Республиками. Прийшлось відмовитись від приваблюючої мрії запрячи пролетаріят і селянство України в жандармсько-кріпацьке ярмо, а також прийшлось (як се не гірко!) признати уряд Раковського за уряд Соціялістичної Радянської України.

Але з заключенем перемиря межи польськими панами і Совітськими Републиками на західнім фронті осталась "українська" армія "національного героя" і погромщика Петлюри а на полудневім фронті нова надія французьких лихварів і імперіялістів — барон-льокай Вранґель. І если польським панам не удалось злучити ся з Вранґлем, то Петлюра все таки надіяв ся еще на освободжене України від власти українських робітників і селян і на привернене "народної републики" при помочи кнута і шибеницї царського сатрапа і погромщика Вренґля.

Але і ся послідна надія завела. І винувата в сім федеративна Червона армія, інтернаціональна армія робітників і селян. Будучи споєною пролетарською солідарностю і свідомостю своєї задачі, ся армія не представляє собою бездушного і покірного автомату. Наоборот, будучи частю, кровною частю робітників і селян, котрі зрозуміли своє робітничо-селянське положене і задачі свойого освободженя, вона як лев бистро і рішучо кинулась на вранґлівську армію і в дуже короткім часі вимела її на історичний смітник, куди були виметені Колчаки, Юденічі, Денікіни і инші.

Не помогли ні тенки, ні панцирні потяги, ні безчисленна амуніція, в такій великій скількости доставлена на кримський півостров дбайливою буржуазією. Все те тепер в руках побідників. Цілий світ знова дивуєть ся тому, як бльокований, півголодний і півобірваний пролетаріят Совітських Републик, витревало, з самопожертвованем обороняє грудьми здобутки пролетарської революції.

І не тільки приятелі, але й вороги віддають належиту дань і пошану організації і дисципліні червоної армії, усиленній муравлиній праці в її запілю і розумній, умілій стратеґії її вождів.

Вранґель і вранґліяда стали вже власністю історії... В літопись людської історії записана еще одна темна, траґічна сторінка...

А рядом з сею сторінкою історія запише також еще одну сторінку геройської боротьби за ідеали угнетених і понижених, за ідеали проґресу і братної пролетарської солідарности. В. В.

ДЕЩО З НОВИНОК.

Вісти з Европи доносять, що Польща голодує, що вона опинила ся в скрайно труднім положеню і не має средств для відбудованя свого промислу. Се лихо навістило Польщу в части в наслідок війни з радянськими републиками. Всю надію на своє спасене Польща покладала на Америку. Телеґрама з Варшави під датою 27. жовтня доносила, що польське правительство висилає до Злучених Держав свого міністра фінансів Романа Рибарського, просити "вуйка Сема", щоби він дав хліба і машинерію для відбудованя промислу. На успіх Рибарського покладало польське правительство великі надії...

Нині сї надії здійснили ся.

Новинка з Вашінґтону з дня 10. листопада доносить, що польське правительство отримало від американського правительства "дарунок" вартости 5 міліонів долярів.

"Дарунок" сей складаєть ся з ріжних засобів... **а-му-ні-ці-ї!**

Се значить, що если польські робітники будуть домагати ся від свого правительства хліба, то воно буде мати чим їх приняти.

Біблійне оповіданє каже, що если в тебе просить хто хліба, то подай йому камінь. Але Америка край винаходів, і коли Польща попросила в неї хліба, то вона дала її шрапнелів. Хоч і не по Христовому, але за те... по цивілізованому.

***

З кримським бароном також трафила ся "пригода". На мирові переговори між Польщею і радянськими републиками в Ридзі Вранґель посилав своїх представників. Радянські делеґати сказали представникам Вранґля, що вони будуть говорити тільки з самим бароном — на Кримі.

Коли большевики розпочали свій наступ на Крим, то їх превосходительство думало, що вони йдуть до него просити мира. І, щоби не образити французького монсієра, Вранґель задумав недопустити до себе на Крим большевиків і окопав ся на Перекопі. Але сталось чудо! В теплому і ніколи незамерзаючому Кримі, нараз позамерзали моря, ріки і затоки. Се мабуть також якийсь новий рід большевицької зарази. Большевики, скориставши з морозу, і заїхали їх древосходительству в потилицю. Побачивши, що приходить круто, Вранґель гукнув до тітки антанти, яка гостить тепер в Константинополі, щоб подала "човна".

Всївши на "човен" і відїхавши на Чорне море, Вранґель оглянув ся тай каже до большевиків:

— А що, зловили? Я еще не таких бачив і то на споді був!

***

Коли еще Вранґель був коло Оріхова, то анґлійський генерал Тавншенд, який в 1915 році попав був Туркам в полон в Кут-Ель-Амара і зістав увільнений після закінчення війни, предкладав Вранґлеви свої стратеґічні услуги: хотів обняти головну команду над вранґлівськими військами на Кримі. Але Вранґель не хотів тоді з ніким ділитись "славою своїх побід".

Нині, зіставшись без війська і без території і опинившись на корабли на Чорному морі, Вранґель предкладає ґен. Тавншендови головну команду на Кримі.

— Нехай-но я еще подумаю, — відповідає Тавншенд.

Розуміеть ся, що тепер є вже над чим подумати...

***

В недалекій від Криму Греції малпа натворила богато клопоту. Таке маленьке замурзане звірятко, а зворушило цілим краєм. Більше клопоту натворила, як той з чудернацькими вікнами французький потяг, через вікна котрого випадають президенти.

Тепер в Греції рішаєть ся важна справа: чи малпа візьме верх, чи прийдеть ся замовляти у Франції той історичний потяг з дешанельськими вікнами?

Вчерашні ранішні новинки вказували, що верх бере Венізельос і його опонент Ґоунаріс готовий вже був посилати за потягом до Франції для Венізельоса. Але вечірні новинки вказують, що Венізельос зістав побитий і населене Греції переголосувало за королем.

Тепер по цілій Греції малпи будуть в великій пошані, а побитий Венізельос буде старати ся піднести їх новому королеви в дарунок.

***

Несогірша "політика" йде також і поміж "дипльоматією" домашного виробу на Україні. Чого а чого ми вже не наслухались про їхню "політику" за послідних пару років.

Німці кинули до землї старим Грушевським, Скоропадський арештував Винниченка і братію, Петлюра арештував Тарнавського, Петрушевич зрадив Петлюру, Волох бомбардував петлюрівців, Балбачан підняв бунт проти Петлюри "со чади" його, Петлюра цілуєть ся з Пілсудським, Пілсудський нагнав Петлюру, Петлюра побратав ся з Балаховичем, Винниченка витають в Москві, Винниченко міністром, Винниченко радянським премієром, Винниченко в Ридзі, нарешті... Винниченко обмиваєть ся в водах Карльсбаду від большевизму і т. д. і т. д.

Коли читаєш сї всї новинки, то пригадуєш "щасливі" шкільні роки: ти сидиш за партою, а перед тобою ходить косматий "батюшка" і ти йому сотний раз повторяєш:

"Авраам роди Ісаака, Ісаак роди Якова, Яков роди Йосифа со братією..."

Тепер знова дві депеші з 8. листопада: одна з Копенгаґи доносить, що Петлюра "скинув з уряду" "ґенерала" Павленка, а друга з Амстердаму — що Павленко арештував Петлюру і проголосив себе "диктатором".

Арештують тай арештують один другого, а толку з сего як не було, так і нема. Чи не ліпше пождати поки барон "вимуфуєть ся" з Криму? Тоді поверне назад ґенерал Буденний і за одним заходом арештує всю петлюрівщину на колесах. Волинець.

"ДУЕЛЬ".

Старі селяни на Україні одівали ся в довгі суконні свити домашного виробу. Крім ріжних вишиванок, до ковніра сеї свити була пришита на плечах клинчаста торба, котру називали "богородицею". Йдучи в поле на роботу, селянин клав туди пів бохонця хліба і инші "присмаки" — свій полуденок.

Покійний мій дід розказував, що одного разу, еще за панщини, він йшов в поле, а поруч з ним йшов панський прикащик та все насмівав ся з него.

— Ти обдертусе, — казав він дідови.

— Правда, кажу, — відповідав дід.

— Ти ледащуго...

— Правда, кажу... яка заплата, така й робота.

— Ти злодюго...

— Правда, кажу... бо як не вкрадеш, то й не з'їси.

— Ти шкіролупнику...

— Прада, кажу...

Побачивши, що нічим не виведе діда з рівноваги, прикащик зайшов з заду та й хукнув дідови в "богородицю".

— А я його тоді — каже дід — як спіймаю за "боже пошите", та як заїду в балакало, то йому аж зуби затріщали... А не жукай, кажу, в "богородицю", бо туди святий хліб кладеть ся.

Щось подібного виробляють тепер збанкротовані українські "дипльомати на гиляках" у Відни.

В ролї панського прикащика виступив бувший "божою милостю" "голова Трудового Конґресу", петлюрівський експміністер Семен Вітик.

На місце діда опинив ся сухопутний адмірал перомазної батареї з "Волї", редактор Піснячевський. Я не хочу сказати, що він опинив ся в ролї панщизняного діда, якому він не варт і ремінця від чобота розвязати, але він тільки заняв його позицію відносно "прикащика" Вітика.

"Полєміка" між названими особами йде не в дорозї на роботу, а в віденських кавярнях "развлеченія радї".

В вітиківській "Боротьбі" з 25. вересня, в статї п. н. "Журналістичний бандит", читаємо на адресу Піснячевського, редактора відомої петлюрівської чорносотенної "Волї", такі епітети:

— Тип журналістичного шантажиста...

— Російський чорносотенець...

— Лакей усїх царських лакеїв...

Піснячевський мовчить, а Вітик продовжає:

— Ссав общеруську, єдинонеділимську маму.

— Пізнав, що й українська самостійницька мама має також богато молока... почав підлизувати ся і до сеї мами та почав її здорово ссати і ссе її здорово до нинїшного дня.

Анї слова на се Піснячевський.

— Йому наплювати в вічи, то він казав, що се дощ паде.

Мовчанка у відповідь.

— Співробітники "Трибуни" відмовились співробітничити з сим жулїком... копнули його в потилицю і він полетів.

— В Київі українська громада показувала йому на двері, і він вилетів як непишний із кімнати.

Може й вилетів, але Піснячевський мовчить.

— В еміґрантському багнищі він віджив. В темній водї добре рибу ловити. Писав дітірамби хотяй хвилево в честь тих, від кого плила золота манна.

Мовчанка — ознака згоди.

— В началї поплив до кишенї Піснячевського золотий дощ із тодїшного українського посольства від п. Ліпінського і Жука. Се не шкодило йому, що як гроші вийшли, змішав Жука з болотом.

Бо "земля еси і в землю обернеш ся", — відповідає божа заповідь за Піснячевського.

— Коли уже не стало йому в кармані гроший, які дістав від п. Ліпінського, він пустив ся на иншу комерцію. Добув собі літака, вирвав звідкись якісь мікстури, які назвав шумно медикаментами і полетів зі своєю донною до Камянця. І тут почав людий дурити. За **продаж тих фальшивих медикаментів** чи в инший спосіб розстарав ся о ріжні валюти на міліони, **підмазав ся до Петлюри і від нього виманив акредитів на 500.000 німецьких марок.**

"Будував незалежну державу", і пощо-ж тут відповідати...

— Сього панича роскусив добре Стасюк, який виловлював в Камінці всїх жулїків, хотів він його, як обманця зловити і повісити. Піснячевський скоро із своєю любочкою допав свойого літака і вирвав чим скорше з міліонами чужої валюти із Камінця.

— З ким, з ким? обурив ся Піснячевський... З любочкою? Мой, за любочку бю в дипльоматичну пику!...

— Почекай, — відповідає Вітик, — нехай докінчу.

І Вітик продовжає:

— Небіщик Біленький дав Піснячевському "швайґтельду" 100 тисяч корон і так заробивши Піснячевський, вицофав цілий наклад "Волї" з "Цуциком".

— І як низько мусїв упасти "уряд" Петлюри, коли від голови сього "уряду" Прокоповича, Піснячевський дістав похвальний лист за свою корисну діяльність.

Так сумно закінчує Вітик свій "монольоґ".

— Все простив-би, — каже Піснячевський, — але за любочку бю в пику...

І збирає "дипльоматичні" особи, яких у Відни хоч гать гати і шле до Вітика "старостів".

— Ідіть, мовляв, і поясніть йому, що я, Піснячевський, маю добре желаніє і намереніє в "гоноровій справі" пустити йому, Вітикові, кульку в лоб.

— Пусти перше Калиновичови, — відповідає Вітик, — а тоді я побачу, чи ти лицар. А если ти сего не зробиш, то значить, що ти трус, а я з трусами не хочу і рук своїх марати.

І так "старости" ходили від Піснячевського до Вітика і від Вітика до Піснячевського.

Списали в сїй "гоноровій справі" цілі гори паперу і прийшли до заключеня, що який їхав, такого й здибав. Красти казну обидва добре знали, але не вміли поділитись. Пускати один другому кулю в лоб не має жадного значіня, бо за давнїйшу їхню авантуру обох їх чекає суха гиляка від руки правосудія. Волинець.

ЛИСТ ЗІ СХ. ГАЛИЧИНИ.

Львів, 3. жовтня 1920.

Кілько сил стане, треба кричати і перед цілим світом відкрити заслону, під котрою криєть ся польська буржуазія і виправляє свої оргії. Царська Росія була краєм свободи і вільности в порівнаню до того, що діеть ся в Польщі. Може Угорщина Гортого дасть ся еще поставити на одній лінії з Польщею, бо зрештою нїгде не знає історія краю анї в минувшині анї в теперішности, котрий був би так реакційним, як Польща.

Польща взяла на себе функцію жандарма Европи і сповняє свою задачу, — треба признати — цілком совісно. Край є змілітаризований. Численні річники є покликані під оруже до боротьби з вільними робітниками і селянами Росії. Але, позаяк старші річники переважно вже вичерпані довголїтною військовою службою еще в царсько-російській або австрійській армії, не є більше придатним арматним жиром, творить ся полки переповнені підростками або навіть звичайно 14-лїтними дїтьми. Се факт.

Нераз видно, як такий "жовнїр" і "оборонець вітчини" гинаєть ся під тягарем карабіну. Замість отже до школи, віддає його правительство до армії, щоби його здеморалїзувати, знищити або зробити з него інваліда. Притім, доки треває час військового вишколеня, тих дїтий не одїваєть ся належито, і дуже, дуже часто майже цілі компанії ідуть на (військові) вправи майже без чобіт. Одиноко формації відходячі на фронт бувають одїті, а коли вже розбиті вертають назад, видно знова цілі відділи переважно цілком босі або в подертій обуві.

Духа тої армії, котра окрита ганьбою піде до історії, підтримуєть ся дисципліною і пропаґандою. Дисципліна полягає в тім, що жовнїрів остро караєть ся а нераз і бєть ся. Пропаґанду однак ведеть ся через розповсюднюване найординарнїйших брехонь, через підсичуване шовінізму і національної ненависти. До того нечистого дїла служить однаково слово, як і образові представленя.

В слїд за "юнацтвом" йде репресія і кнебльоване населеня цивільного. На території майже цілої Польщі заведені є виїмкові суди, котрі функціонують після царсько-російської і прусько-австрійської традиції, тільки зі збільшеною дозою варварства.

Можна цілком певно сказати, що в польській "Річипосполитій" нема взагалї жадної конституції, длятого кождий минав би ся з правдою, хто би говорив про якесь "завішене" конституційних прав в Польщі. Натомість згідним з правдою є факт, що в Польщі панує найчорнїйша тиранія узброєного в баґнет і кнут пястука, майже нїгде дотепер не відома. Анї свободи слова, анї друку, анї стоваришень, анї зборів немає. Всякі збори є заборонені а вшехпольські або пепесовські зібраня є тільки патріотичними маніфестаціями, на котрих говорить ся тільки несотворені річи про совітське правлїнє в Росії та про те, що Польща має охоронити Европу перед варварством і здичінем. Бідна та Европа, котрої зґанґренована Польща має бути опорою!

Найважнїйшим доказом браку всякої свободи (поминаючи утиск пролетаріяту) в Польщі є відношене польських властий до инших народностий. Українці і Жиди дійсно не мають цілком жадного права до збираня ся і спільного вислову своєї волї. Численні арештованя і інтернованє Українців та Жидів є на дневнім порядку. Вязниці є переповнені а побудовані еще габсбурським правительством табори для плїнників рівнож є наладовані Українцями, котрі відважуть ся виступити хоч-би лише з найлекшою критикою правительства. Особливо острим репресіям підпадають соц. дем. партії українська і жидівська, особливо однак ся послїдна, — про комуністів вже не згадуємо. Жидівську соц. партію в Польщі, істнуючу під назвою "Бунд", від її послїдного з'їзду правительство трактує як орґанізацію для держави ворожу і цілком революційну. Супроти того всї орґанізації "Бунда" в Польщі замкнено а більше відомих і діяльних членів арештовано або інтерновано, помимо уемного висліду стислої ревізії.

Еще при кінці кілька слів про відносини у вязницях, в таборах для плїнників і інтернованих та про масові екзекусії кари смерти за шпіґунство і дезерцію.

Відносини у вязницях є впрост розпучливі, можна сказати "угорські". Памятайте, що пожива є цілковито недостаточна, а бруд страшний, в наслїдок чого число захоровань у вязницях зростає до небувалих розмірів, саме обходжене ся з вязнями, **передовсїм політичними** є брутальне, варварське, катівське. При протоколах примінюєть ся систему вимушуваня зізнань і в тій цїли примінюєть ся тортури! Страшне бите є щоденним явищем. Позатим однак примінюєть ся такі методи, як **стяганє наскірка з члена, обтинанє баґнетом пальців** і т. п. інквізиційні средства. Нехай про те, що діеть ся в Польщі, довідаєть ся цілий пролетарський світ, власне в тій хвилї, коли представники тої варварської держави пертрактують з вільною Росією.

Імена начальників ославлених слїдчих бюр, т. зв. "дефензив", котрі примінюють сї варварські методи, оголосимо еще — на ганьбу правительства Вітоса і Пілсудського, Сапеги і Дашинського.

Крім того, в Польщі істнує еще тепер звичай перетримуваня у вязницях близьких свояків пошукуваного "політичного злочинця". І в той спосіб трафляєть ся нераз, що цїлими місяцями вязнить ся родичів за сина, а жінку за мужа.

Про табори для інтернованих плїнників вистарчить сказати, що є се пекольні збірні місця слабости і заразливих хоріб. Майже кождий полонений або інтернований переходить тифус або дезинтерію. Дуже часто переносять ся ті хороби з табору на цивільне населене а також часто трафляєть ся, що лїкарі і лїкарський персонал падають жертвою тих страшних відносин.

Характеристичним врешті обявом відносин в Польщі є плякати оголошувані військовими і наглими судами, на котрих фіґурують тузінами імена осіб засуджених на смерть за дезерцію або шпіонство.

В однім отже реченю можна сказати про відносини в Польщі, що вони сто раз гірші і варварські ніж в Росії за царату.

Польща Пілсудського, Дашинського і Вітоса дорівнала Угорщині Гортого. X.
("Świt".)

ПАМЯТНИК В ЧЕСТЬ III. ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

ВАШІНҐТОН, 2. листопада. — У Вашінґтонї одержано досить автентичну інформацію, що підчас відбувшого ся недавно в Москві обходу третих роковин большевицької революції виставлено модель дивного памятника, що має бути побудований на спомин Третого Інтернаціоналу, заснованого в Москві.

Модель має представляти совітську форму правлїня і є твором маляра Татлїна. Се буде будівля 650 стіп висока і буде складати ся з чотирох обертаючих ся поверхів.

Перший поверх є у формі куба і зображає законодатну галузь правительства. Сей поверх обернеть ся довкола на протязї одного року. Другий поверх є пірамідою з плоским верхом і буде містити екзекутивні департаменти. Ті департаменти будуть робити повний оборот що місяця.

Третий поверх є вальцем і представляє інформаційні дивізії, пропаґанду і т. п. Він робить повний оборот щодня.

Четвертий, послїдний поверх є у формі півкулї. В нїм мають містити ся радіо-телеґрафічні стації та инші наукові апарати. Не сказано, чи той поверх буде також обертати ся.

В сутеринах тої будівлї будуть ґаражі, всякі новітні догідности і театри рухомих образів.

Під тим будуть ще пивниці. Механізм, який обертає поверхами, є тайною.

Польський посол про Східну Галичину.

"Українська Думка" з 13. жовтня обговорює в покерешованій польською цензурою вступній статї нагле внесене вшехпольського посла Яна Заморського в справі положеня в Східній Галичині.

Східна Галичина — каже Заморський — се пустиня, в котрій конає до тла ограблене населене. Треба населеню дати знаряди, насїнє, інвентар з виключенем військової помочі, бо "військова поміч в жовнїрах, кермуючих кіньми, виявила ся шкідливою. Жовнїри лїнюхували, а офіцири торгували кіньми, і господарства більше терпіли від тої помочі, ніж пожиткували". В рядах адміністраційних урядників поширила ся страшна пошесть корупції. Старости і їх комісарі займали ся покутною торговлею, контрабандою і паскарством т. зв. такими функціями, за які звичайного смертельника жде страшна кара аж до смерти включно. На холоді і нуждї населеня робили комісарі величезні маєтки. Скарги населеня нїчого не помагали, бо урядові ґешефтярі негайно переходили до партійь котрі в даний мент мали рішаючий голос і брали тих урядовців в свою могутну опіку.

Середні віки воскресають на Угорщині.

Угорська національна рада приняла дефінітивно по довшій дискусії 66 голосами проти 41 закон про заведене кари бастонади, яка полягає на битю караного в обнажені стопи. Таку кару примінювали колись в середних віках як середник тортур а також в деспотичних татарських державах, сьогодня воскресив її християнсько-демократичний уряд Гортія.